

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35065
Nom	Dret penal de menors
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1302 - Grau de Criminologia	Facultat de Dret	3	Segon quadrimestre
1923 - Programa Doble Titulación Derecho-Criminología	Facultat de Dret	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1302 - Grau de Criminologia	7 - Dret Penal	Obligatòria
1923 - Programa Doble Titulación Derecho-Criminología	4 - Assignatures obligatòries de tercer curs	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
COLAS TUREGANO, M.ASUNCION	72 - Dret Penal

RESUM

L'assignatura Dret Penal del menor és una assignatura obligatòria de caràcter semestral del Grau en Criminologia. En el Pla d'Estudis en vigor, Pla 2010, consta d'un total de 6 crèdits ECTS. Amb el seu estudi es pretén que l'alumne aconseguixi les competències específiques en l'estatut jurídic aplicable als menors d'edat. Especialment s'aborda l'anàlisi de la Llei Orgànica Reguladora de la Responsabilitat Penal dels Menors (L. O. 5/2000), i el de la Llei Orgànica de Protecció Jurídica del Menor (L. O. 1/1996). L'estudi i comprensió d'aquest cos legislatiu, així com l'aproximació a la seva aplicació pràctica, són fonamentals per al Graduat en Criminologia.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No hi ha

COMPETÈNCIES

1302 - Grau de Criminologia

- Tenir una consciència crítica enfront de la realitat social i els problemes socials respectant els principis d'igualtat, drets humans, pau, accessibilitat universal, solidaritat i protecció mediambiental, tot això des d'una perspectiva de gènere.
- Saber atendre les necessitats de la víctima, amb una referència especial a les víctimes de violència de gènere o als menors.
- Ser capaçs d'elaborar informes per avaluar les situacions de risc dels menors, mesures aplicables als infractors i mesures de protecció als que estiguen en situació d'abandó.
- Ser capaç d'analitzar el delicte, el delinqüent i la víctima i dissenyar estratègies de prevenció i d'intervenció, des del respecte als drets humans, la igualtat entre homes i dones, la pau, la sostenibilitat, l'accessibilitat universal i el disseny per a tothom i els valors democràtics.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Competència número 9: Relacionar el règim jurídic aplicable als menors infractors amb el tractament i prevenció de la delinqüència juvenil.

Competència número 10: Descriure els pressupostos per a l'aplicació de la legislació juvenil, el procediment i les diferents mesures que es poden aplicar al menor infractor.

Competència número 11: Explicar les competències i funcions de les institucions implicades en justícia de menors i les condicions d'execució de les diferents mesures educatives.

Competència número 12: Ser capaç d'explicar les particularitats del sistema espanyol de protecció jurídica del menor

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. FONAMENTS DEL DRET PENAL DE MENORS

Aproximació criminològica i polític criminal. Concepte i naturalesa del dret penal de menors

2. PRINCIPIS CONSTITUCIONALS DEL DRET PENAL DE MENORS

Garanties constitucionals. Principis específics del Dret penal de menors

3. ANTECEDENTS HISTÒRICS I LEGISLACIÓ VIGENT

Antecedents legislatius de la normativa en matèria de delinqüència juvenil. Sistemes de justícia juvenil

4. ANTECEDENTS HISTÒRICS I LEGISLACIÓ VIGENT

Antecedents legislatius de la normativa en matèria de delinqüència juvenil. Sistemes de justícia juvenil

5. CONCEPTE DE MENOR I DE JOVE. CÒMPUT DE L'EDAT

Règim jurídic penal dels menors en funció de la seva edat: menors de catorze anys, període de catorze a divuit anys, majors de divuit anys.

Posicions doctrinals i jurisprudencials sobre el còmput de l'edat

6. INSTITUCIONS

Aspectes institucionals del dret penal de menors. Institucions implicades en el procés i aplicació de mesures als menors infractors.

7. TEORIA JURÍDICA DEL DELICTE (I)

Anàlisi de les particularitats de la teoria jurídica del delictes per raó de la menor edat. Injust i culpabilitat.

8. TEORIA JURÍDICA DEL DELICTE (II)

Anàlisi de les particularitats de la teoria jurídica del delictes per raó de la menor edat. Formes d'aparició i circumstàncies

9. CONSEQÜÈNCIES (I)

Mesures educatives i altres conseqüències jurídiques derivades de la comissió de delictes per menor d'edat

10. CONSEQÜÈNCIES II

Regimen jurídic i problemàtica de l'execució de les mesures educatives. anàlisis particularizado de l'execució de la mesura privativa de llibertat

11. EL PROCÉS EN LA LORRPM

Anàlisi de la regulació i particularitats del procés penal juvenil

12. PROTECCIÓ CIVIL

Règim jurídic en matèria de protecció de menors

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	3,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Estudi i treball autònom	40,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	4,00	0
Preparació de classes de teoria	18,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura Dret Penal de menors és una assignatura de 6 crèdits ECTS. Segons el protocol docent de la Facultat de Dret de la UV, això suposa dos sessions docents setmanals d'una hora i quaranta minuts més les activitats complementàries a desenrotllar al llarg del semestre.

Cada setmana es procurarà dedicar la primera sessió docent a la introducció teòrica de la matèria, que l'alumnat prèviament haurà preparat amb el material bibliogràfic a la seua disposició i el material que es depositarà en l'aula virtual per part del docent i la segona sessió a la realització d'activitats aplicades: revisió crítica de les notícies publicades en el fòrum, exposició i correcció de ponències, comentaris jurisprudencials, escrits d'al·legacions...

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

VISITA CENTRE DE REEDUCACIÓ

Es realitzarà una visita **voluntària** a un Centre de Reeduació de Menors, depenent la seua realització de l'autorització de l'entitat pública (Conselleria de Justícia) i de les dates que s'acorden amb el Centre. La data s'anunciarà en l'aula virtual.

VISITA A UN JUÍ DE MENORS

S'assistirà a un juí de menors, devent els alumnes realitzar la tasca que s'establisca. S'informarà prèviament de les data i del contingut de la tasca en l'aula virtual.

SEMINARI

Es programarà com a activitat complementària un seminari multidisciplinari sobre el qual s'haurà de realitzar la tasca segons les instruccions prèviament publicades en l'aula virtual.

ACTIVITATS APLICADES

ELABORACIÓ DE TREBALLS EN GRUP

EXPOSICIÓ PONÈNCIES AMB LES CONCLUSIONS DEL TREBALL EN GRUP

CASOS PRÀCTICS: Comentaris jurisprudencials, resolució de casos segons l'esquema de l'escrit d'al·legacions...

PARTICIPACIÓ EN EL FÒRUM DE NOTÍCIES D'ACTUALITAT EN DRET DE MENORS

DEBATS EN CLASSE SOBRE LES NOTÍCIES PUBLICADES EN EL FÒRUM

VISIONAT I DEBAT SOBRE PEL·LÍCULES I DOCUMENTALS

AVALUACIÓ

La qualificació de l'assignatura es determinarà a partir de les qualificacions obtingudes de l'avaluació contínua desenvolupada en cada grup, a la qual correspon un 30% de la qualificació final, i de la realització de la prova final en la dates fixades per la Facultat, a la qual correspon un 70% de la qualificació final.

Serà necessari obtenir una nota mínima d'aprobat en la prova final per a superar l'assignatura, amb independència de la nota obtinguda en l'avaluació contínua.

L'annex del professor detallarà les condicions de l'avaluació contínua i el caràcter oral o escrit de la prova final, així com si es realitzarà una prova parcial, de caràcter alliberador o no, en les dates fixades per la Facultat.

Els alumnes que no realitzen l'avaluació contínua es podran presentar a la prova final en primera convocatòria, i la nota obtinguda quedarà limitada al valor ponderat que aquesta prova té en la qualificació final (un 70%), de manera que, com a màxim, es podrà obtenir un 7 com a qualificació final.

En cas de suspendre la primera convocatòria, per a la segona convocatòria es conserva la qualificació obtinguda en l'avaluació contínua. Si l'annex del professor preveu que hi haja alguna activitat com a recuperable, determinarà la forma d'obtenir la qualificació de la/s mateixa/s en segona convocatòria.

REFERÈNCIES

Bàsiques

-

Referencia b1: L.O. 5/2000, REGULADORA DE LA RESPONSABILIDAD PENAL DE LOS MENORES

Referencia b2: R.D. 1774/2004 Reglamento de la LO reguladora de la responsabilidad penal de los menores

Referencia b3: LO 1/1996, DE PROTECCIÓN JURÍDICA DEL MENOR

Complementàries

- Referencia c1: Colás Turégano, A.: Derecho Penal de menores. Valencia, 2011
- Referencia c2: Cruz Blanca, Mª José: Derecho penal de menores: Ley orgánica 5/2000 reguladora de la responsabilidad penal de los menores. Madrid, 2002.
- Referencia c3: Díaz Maroto y Villarejo, J.: (Dir.): Comentarios a la Ley reguladora de la Responsabilidad penal de los menores. Cizur Menor, 2008
- Referencia c4: de Urbano Castrillo, E/ de la Rosa Cortina, J.M.: La responsabilidad penal de los menores, adaptada a la lo 8/2006, de 4 de diciembre Cizur Menor, 2007.
- Referencia c5: Dolz Lago, M. J.: Comentarios a la legislación penal de menores. Valencia, 2007.
- Referencia c6: Gómez Rivero, C. (coord). Comentarios a la ley penal del menor (Conforme a las reformas introducidas por la LO 8/2006), Madrid, 2007.
- Referencia c7: Landrove Díaz, G.: Introducción al Derecho penal de menores, 2^a, Valencia, 2007.
- Referencia c8: Ornos Hernández, Mª R.: Comentarios a la ley orgánica 5/2000, de 12 de enero reguladora de la responsabilidad penal de los menores, 4^a ed., Barcelona, 2007.
- Referencia c9: VVAA: Legislación de menores en el siglo XXI: análisis del Derecho comparado. Estudios de Derecho Judicial nº 18. Madrid 2000
- Referencia c10: VVAA: Responsabilidad penal de los menores. Aspectos sustantivos y procesales. Cuadernos de Derecho Judicial, Madrid, 2001.
- Referencia c11: VVAA: Ley de responsabilidad penal de los menores. Situación actual. Cuadernos de Derecho Judicial, Madrid, 2005, nº 25.

R

- Referencia c12: Vázquez González, C/ Serrano Tárraga, M. D. (editores): Derecho Penal Juvenil, 2ª ed. Madrid, 2007.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

DOCENCIA HÍBRIDA

La asignatura Derecho Penal de Menores se adaptará al modelo de docencia híbrida establecido por la Facultad de Derecho, por el cual se impartirán clases teórico-prácticas presenciales en semanas alternas. Para ello, se procederá a la partición del grupo en dos subgrupos que recibirán docencia presencial en semanas alternas (pares e impares) en el horario establecido para la asignatura todas las semanas, combinada con docencia no presencial. Para los estudiantes, en la semana de no presencialidad, la docencia podrá ser síncrona o asíncrona. A tal efecto se seguirán las siguientes opciones:

- Prever TRABAJO AUTÓNOMO del alumnado, teórico o práctico, propuesto a través de videos docentes, PPT locutados, esquemas, materiales escrito, lecturas pautadas...
- O bien se realizará el seguimiento de la clase a través de VIDEOCONFERENCIA mediante los dispositivos con los que cuente el aula (cámaras y/o micrófonos). Si no se pudiese retransmitir la clase de forma síncrona por videoconferencia, se subirá el enlace a aula virtual para que el grupo de alumnos a los que no les corresponda asistir al aula puedan visionarla a distancia en cualquier momento de la semana.
- Durante todo el curso 20-21 regirá el sistema de tutorías virtuales mediante el correo institucional o a través de las herramientas de aula virtual, plataformas síncronas como BBC o temas. En caso de realizarse tutorías presenciales se hará con todas las medidas de seguridad e higiene tanto para el profesorado como para el alumnado.
- Las actividades complementarias se llevarán a cabo preferentemente en modalidad no presencial a través del formato webinar caracterizado por la interactividad entre los participantes y los conferenciantes.
- Los contenidos, volumen de trabajo y evaluación se mantienen en los términos previstos inicialmente en la guía académica. Los exámenes presenciales se realizarán en todo caso respetando las normas sanitarias vigentes, con la posibilidad de establecer diversos turnos, si fuera necesario, para garantizar la distancia entre el alumnado.
- A la bibliografía prevista en la guía académica se añade todos los recursos disponibles de manera gratuita a través de la conexión VPN de la Universitat de València.

ADENDA COVID EN CASO DE REBROTE Y CIERRE TEMPORAL DE AULAS

Las clases presenciales pendientes se sustituirán por distintos recursos de aula virtual como videoconferencias grupales en horario de clase, subida de materiales docentes (power point, esquemas, temas desarrollados...) o entrega de tareas.

Las tutorías se mantendrán de forma virtual ampliando su horario para la resolución de dudas que se podrán hacer también mediante videoconferencia o chats grupales.

Los contenidos y volumen de trabajo se mantienen en los términos previstos inicialmente en la guía docente.

Se mantiene la forma de evaluación prevista en la guía docente. Los estudiantes que no dispongan de medios para establecer la conexión y acceder a aula virtual deberán ponerse en contacto con el profesorado por correo electrónico al publicarse este anexo.

A la bibliografía prevista en la guía académica se añade todos los recursos disponibles de manera gratuita a través de la conexión VPN de la Universitat de València.

AJUSTES DE LA ADENDA COVID PARA EL SEGUNDO CUATRIMESTRE ADAPTADA A LA RESOLUCIÓN DE LA RECTORA DE 28 ENERO 2021 Y A LAS DIRECTRICES DE LA FACULTAT DE DRET PARA SUS TITULACIONES DE GRADO

DOCENCIA HÍBRIDA

En cuanto lo impongan las condiciones sanitarias, esta asignatura se adaptará al modelo de docencia híbrida establecido por la Facultad de Derecho, mediante el cual se impartirán clases teórico-prácticas presenciales en semanas discontinuas para el estudiante. Para ello se procederá por la Secretaría de la Facultat a la división del grupo en tantos subgrupos como sea necesario, impartándose docencia en el aula, en el horario establecido para la asignatura, a uno de los subgrupos en cada semana de acuerdo con el calendario establecido por la Facultat, pudiendo preverse para los demás:

- prioritariamente, seguimiento de la clase a través de VIDEOCONFERENCIA síncrona; de no ser posible, se grabará y pondrá a disposición para que pueda visionarse en cualquier momento de la semana.
- trabajo autónomo, teórico o práctico, guiado y tutorizado por el profesorado, propuesto a través de videos, presentaciones locutadas, esquemas, material escrito, lecturas pautadas...

Las tutorías individuales o colectivas se desarrollarán mediante el correo institucional o a través de las herramientas de aula virtual; en caso de realizarse presencialmente se respetarán todas las medidas de seguridad e higiene. Las actividades complementarias se llevarán a cabo preferentemente en modalidad no presencial a través del formato *webinar*. Los contenidos, volumen de trabajo y evaluación se mantienen en los términos previstos inicialmente en la guía académica.

El examen final de la asignatura será presencial (cumpliendo siempre la normativa de aforo y distancia interpersonal, para lo que se secuenciará en dos turnos si es necesario), en tanto no se disponga normativamente lo contrario.

DOCENCIA NO PRESENCIAL

Cuando, de acuerdo con las instrucciones de las autoridades sanitarias y universitarias, la evolución de la pandemia no permita impartir la asignatura en modelo de docencia híbrida, esta asignatura pasará a impartirse de forma no presencial para todo el alumnado en las mismas condiciones indicadas para la parte de docencia no presencial del sistema híbrido. Las previsiones sobre tutorías, actividades complementarias, prácticas de laboratorio, contenidos, volumen de trabajo, evaluación y formato de esta última arriba indicados serán también aplicables.

Durante el mes de febrero de 2021 se seguirá este modelo docente no presencial, que se adecuará a las previsiones de la Instrucción de la Rectora de 28 de enero de 2021 y a los “Ajustes en el documento de adaptación de las titulaciones de grado de la Facultat de Dret de la Universitat de València en el segundo cuatrimestre del curso 2020/2021 a causa de la crisis sanitaria causada por la pandemia por COVID-19”. Este modelo será revisado y adaptado, en su caso, a las instrucciones recibidas por la Facultat y por la Universitat en función de la evolución de las circunstancias.